

A járvány tanulsága? Hogy nélküle is próbálkozhatunk az életünket kényelmesebbé tevő megoldásokkal

A kijárási korlátozások elején sokan érezhették azok közül, akiknek bejött az otthoni munkavégzés, hogy sose mennének vissza az irodába. Aztán egy év karantén után már mégiscsak visszakíváncoltak a munkahelyükre. A karantén első hónapjaiban sokan örülhettek neki, hogy az a pénz, amit máskor étteremben, kocsmában, rendezvényeken költöttek el, a hónap végén náluk maradt. A karantén utolsó hónapjaiban viszont már úgy érezték, hogy jobb lenne költeni, csak végre szabaduljanak ki a négy fal közül.

Mi derül ki ebből? Válságos időszakban a gondolkodásunkra jellemző, hogy felülbecsüljük a változás fontosságát, és ez a hétköznapi döntéseinkre, szokásainkra is hatással van. A karantén hosszú hónapjai után viszont már jobban látjuk, hogy melyik új szokásunk iránti lelkesedésünk volt őszinte, és melyekre tekintünk majd vissza rövid életű fellángolásként.

Lökést adott a járvány a digitalizációnak

A járvány és a vele együtt járó kijárási korlátozások globális szinten is lökést adtak a digitális megoldásoknak, az online ügyintézésről kezdve az ételrendelésen keresztül a videotelefonálásig. Mindez a gazdaságot és a pénzügyeinket is alapjaiban alakítja át. Itthon is felgyorsult például az elektronikus fizetés terjedése és a készpénz visszaszorulása, bár a skandináv országoktól, ahol szinte alig fizetnek készpénzzel, még messze vagyunk.

A bankok fejlesztéseikkel is egyszerűsítik az online ügyintézését, hogy az ügyfelek közül minél többen használják ezeket a szolgáltatásokat a járvány után is. De efelé tereli őket a piaci verseny is. Az elmúlt években globálisan felfutó pénzügyi startupok online és mobilos felületei ugyanis pont ebben erősek. A járvány alatt hasító fintechek megjelenése azonban nem csak ebben érezteti a hatását: elég csak a GameStop-ügyre gondolni, ahol olyan jellemzően fiatal, a karanténban unatkozó kisbefektetők kavarták fel a tőzsdei állóvizet egy bénácska amerikai videojáték-kölcsönző cég részvényárfolyamát felpumpálva, akik okostelefonos appokon kereskedtek. Az elmúlt időszak másik nagy tőzsdei sztorija a Bitcoin felfutása volt, miközben a világ jegybankjai már azon dolgoznak, hogy hasonló technológiával működő digitális pénzeket bocsássanak ki. Ezek akár azt is alapjaiban alakíthatják át, ahogy most a hitelezés vagy a jegybankok pénzpolitikája működik.

A digitális átalakulás javában zajlik tehát a világban is, és a járvány miatt ezek közül számos olyan megoldást kipróbáltunk, amikkel amúgy nem is találkoztunk volna. Egy részükről kiderült, hogy egyszerűbb lett tőlük az életünk: adott esetben szabadidőt spórolhattunk meg velük, egy részükről az derült ki, hogy csak a járvány miatt fanyalodtunk rájuk. A Cofidis Hitel Monitor kutatása alapján a legnépszerűbb beépülő szokások közé tartozik például a kormányablakba történő időpontfoglalás, a szolgáltatói ügyintézés online vagy mobilos felületen. A netbank, az online bankszámlanyitás vagy hitelfelvétel viszont aránylag kevés új kipróbálónak tetszett meg igazán.

Kicselezni az egyik lustaságot a másikért

Az igazán érdekes kérdés viszont az, hogy ha ezek az életünket kényelmesebbé tevő lehetőségek eddig is rendelkezésre álltak, miért csak a járvány hatására kezdtünk velük

élni? Talán mert "békeidőben" pedig éppen, hogy alulbecsüljük a változásban rejlő lehetőségeket.

Alapjáraton hasonló helyzetekben hajlamosak vagyunk újra azokat a döntéseket hozni, amiket már korábban is meghoztunk. Kis erőfeszítéssel valószínűleg nagyobb hasznot hajthatna az újdonság, de felülbecsüljük a régi, bevált viselkedés előnyeit. Például a harmadik gyereket nagy eséllyel ugyanabba az iskolába küldik a szülők, mint a másodikat, pedig lehet, hogy lenne neki megfelelőbb választás.

Az ember gondolkodása pont azért nagyon különös, mert egyszerre vagyunk hajlamosak az ilyesfajta ésszerűtlenségekre, viszont arra is, hogy tudatában legyünk annak, hogy egyes élethelyzetekben ezek az ésszerűtlenségek milyen irányba torzítják a döntéseinket.

Ez alapján tudjuk, hogy a döntéseinket sokszor nem lehet névértéken venni: egy járvány alatt például meg vagyunk győződve róla, hogy kovászos kenyérsütésben szerzett új tapasztalataink alapján közelítünk ahhoz a szinthez, ahol saját pékséget nyithatunk, miközben a járvány előtt hónapokig lusták voltunk arra, hogy regisztráljunk a netbankunkba.

Ehhez kapcsolódóan az is érdekessé válik, hogy a kutatás alapján abban is nagy eltérések voltak, hogy egyáltalán milyen szolgáltatásokat próbáltunk ki az elmúlt hónapokban.

Kiszemezgetni a jót a régeből és az újból is

A videotelefonos munkamegbeszélést vagy ügyintézését aránylag sokan próbálták ki kifejezetten a járvány miatt, miközben online kártyás fizetés, netbank vagy mobilbanki applikációk esetében alacsony volt a Covid miatt próbálkozók aránya. Bizonyos lehetőséget a járvány ellenére sem próbáltunk ki, pedig megfelelő tudatossággal a digitális megoldások például a bankolás területén is ugyanúgy egyszerűsíthetik az életünket, mint például az otthoni munkavégzés.

A home office azért is jó példa erre, mert megmutatja, hogyan ötvözhetjük a karantén tapasztalatait a járvány előtti világ menetével: sok munkahelyen az derült ki, hogy az otthoni és munkahelyi munkavégzés keveréke a legjobb megoldás a munka megszervezésére. Ugyanez viszont akár a banki ügyintézésében is működhet, például, ha az egyszerűbb ügyeket online intézzük, és csak a bonyolultabbak miatt keressük fel személyesen is a bankunkat.

A járványból kifele tartva ezek alapján ezért azt érdemes tudatosítanunk, hogy habár mindig hajlamosak leszünk ragaszkodni a szokásainkhoz, az elmúlt időszak is megmutatta, hogy lehetnek körülöttünk olyan megoldások, amik kis erőbefektetéssel kényelmesebbé tehetik az életünket. Ahhoz viszont, hogy ezekkel éljünk is, nem kell megvárnunk a következő sokkot: elég, ha egy kicsit tudatosabbak vagyunk a saját gondolkodásunkkal kapcsolatban.